

Asia: VN/22730/2023

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista vuosina 2023-2027 annetun asetuksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Biokierto ja Biokaasu ry, SBB, kiittää mahdollisuudesta toimittaa lausunto energiatukeen liittyen. Asia on tärkeä toimialallemme, sillä energiatuki on keskeisessä roolissa uusien tuotantolaitosinvestointien osalta.

5 § Tuettavat hankkeet

SBB pitää hyvänä ja perusteltuna ratkaisuna sitä, että uusiutuvan energian tuotanto on tuettavien hankkeiden joukossa (momentti 1 kohta 1). Asialla on selkeä linkki energiaomavaisuuteen ja CO₂-päästöjen vähentämiseen. Energiatuki on keskeisimpiä ohjaukeinoja uusiutuvan energian tuotannon ja tätä kautta käytön lisäämiseksi Suomessa.

SBB esittää, että muutosta 5 §:n 2 momenttiin kohtaan "ainoastaan sellaiseen investointihankkeeseen, jossa investoidaan uuteen laitokseen". Voimassa olevan EU:n ryhmäpoikkeusasetuksen mukaan "investointitukea saa myöntää uudelle tai uudistetulle kapasiteetille." Esitämme tämän osalta selvennystä asetustekstiin tai vaihtoehtoisesti lisättäväksi perustelumuiistioon (5 §:n momentti 2) aikaisemmin perustelumuiistiossa ollut täsmennys (Valtioneuvoston asetus TEM/2023/31): [Uudeksi laitokseksi katsottaisiin myös laitosinvestoinnit, jossa olemassa olevalle laitokselle rakennettaisiin lisäosa ja samalla syntyisi uutta uusiutuvan energian kapasiteettia.]. SBB pitää tärkeänä, että erilaisille biokaasuinvestoinneille on haettavissa energiatukea myös jatkossa. Olisi tärkeää, että energiainvestointitukea olisi saatavilla nykyisten biokaasulaitosten kapasiteetin kasvattamiseen ja jalostusasteen nostamiseen, mikä tarkoittaa

lähinnä paineistetun ja nesteytetyn biokaasun jalostuslaitosinvestointeja. Tämä on tehokas keino lisätä kansallista biokaasun tuotantoa ja biokaasun jalostusastetta ja vasta näin raskaan liikenteen ja teollisuuden kysyntään. Olemassa olevien biokaasulaitosten kapasiteetin kasvattaminen on pääsääntöisesti kustannustehokkaampaa kuin täysin uuden laitoksen rakentaminen.

SBB pitää hyvänä ja perusteltuna ratkaisuna sitä, että 5 pykälän 6 momentin 5 kohdan mukaan myös jatkossa voitaisiin tukea myöntää biokaasuhankkeille. Tämä on oleellinen erityisesti biokaasulaitosinvestoinneissa, joissa usein tarkoituksena on hyödyntää laitoksella syntyvät jätteet ja sivuvirrat biokaasulaitoksella ja korvata tuotetulla biokaasulla fossiilisia polttoaineita tuotantolaitoksella sekä lyhyempien jätekuljetuskilometrien muodossa.

7 § Energiatuen myöntämisen erityiset edellytykset

Momentin 1 mukaan biokaasun tuotantoa koskevat investointihankkeessa tulee käyttää raaka-aineena uusiutuvien polttoaineiden edistämiseksi liikenteessä annetun lain (446/2007) liitteessä mainittuja raaka-aineita. SBB pitää hyvänä, että liikennebiokaasun tuotanto on huomioitu asetusluonnoksessa. SBB:n mielestä energiatukea tulisi pystyä hyödyntämään myös niissä tuotantolaitoshankkeissa, joissa tuotetaan biokaasua ja biometaaniamateriaalia hyödynnettäväksi vaikeasti sähköistettävissä käyttökohteissa, kuten tietyissä teollisissa prosesseissa ja työkoneissa. Tätä olisi hyvä selkeyttää perustelumuiotissa.

Energiatukiasetuksen vaikuttavuuden parantaminen

Energiatukiasetuksen vaikuttavuus riippuu asetuksen toimeenpanosta. Toimeenpanon osalta tärkeimmässä roolissa ovat tukihakemuksia käsittelevät virkamiehet sekä poliittiset päättäjät, jotka päättävät valtion määrärahoista. Toimeenpanon kannalta SBB pitää tärkeänä, että energiatuet ohjataan tosielämässä toimiviin ratkaisuihin ja toteutuskelpoisiin hankkeisiin (erityisesti asetuksen 6 §:n 5 momentti sekä muut kohdat, jotka linkittyvät ns. uuden teknologian hankkeisiin). Täten SBB pitää tärkeänä, että erilaisille biokaasuinvestoinneille on haettavissa energiatukea myös jatkossa. Myös biokaasuhankkeet voivat olla uuden teknologian hankkeita. Myös muille kuin ns. uuden teknologian investointihankkeille tulisi voida saada investointitukea myös jatkossa. Näissä tukitaso voi olla alhaisempi, jos tuen antaja arvioi hankkeen käynnistyvän sillä tukitasolla. Suomen energiajärjestelmän tekeminen hiilineutraaliksi ei voi nojata liikaa uusiin teknologioihin, vaan tulee laittaa riittävästi paukkuja myös nopeasti käyttöön otettaviin, toimiviksi todennettuihin, luotettaviin ja kustannustehokkaisiin ratkaisuihin.

Uusien teknologioiden osalta SBB esittää kehitysehdotuksena, että hakuvaiheessa tulisi myös osoittaa, että uusi teknologia on toimiva Suomen olosuhteissa. Olisi myös varmistettava, että uudet tekniikat tulee oikeasti ottaa käyttöön jo investointivaiheessa.

Investoijien näkökulmasta SBB esittää kehitysehdotuksena, että nopeutetaan rahoituspäätösten saamista. Nyt rahoituspäätösten tekeminen kestää kohtuuttoman kauan, jopa yli vuoden. Pidämme tärkeänä varmistaa energiatukien parempi ennakoitavuus hakijan näkökulmasta esim. kuinka kauan rahoituspäätöksen saaminen kestää ja mikä on oletettu tukitukitaso.

Lisäperusteluita biokaasuinvestoinneista:

- Biokaasuhankkeet kuuluvat uusiutuvan energian hankkeiden joukkoon. Biokaasuhankkeille myönnettävät investointituet ovat linjassa myös Euroopan komission linjausten kanssa, kuten EU:n green deal ja uusimpana REPowerEU-tiedonanto. Kansallisella tasolla biokaasun investointitukiin liittyviä kirjauksia on mm. hallitusohjelmassa, RRF-suunnitelmassa, Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassa ja energia- ja ilmastostrategiassa.
- SBB arvioi, että biokaasutoimiala tarvitsee investointitukia vielä 2020-luvulla. Arviomme mukaan investointitukia tarvitaan muun muassa uusien syötejakeiden valjastamiseksi biokaasun tuotantoon sekä nesteytetyn biokaasun tuotannon varmistamiseksi. Investointituen tarve vähenee sitä mukaa, kun lopputuotteiden (biokaasu ja kierrätysravinnetuotteet) kysyntä kasvaa ja biometaaniala jalostavien laitosten kannattavuus kehittyy. Yleisesti suuria kannattavuushyppäyksiä ei ole odotettavissa, koska se vaatisi laitosten investointikustannusten merkittävän laskun, syötelogistiikkakustannusten merkittävän laskun ja lopputuotteiden hinnan merkittävän nousun. Biokaasusektorin kannattavuushaasteet eivät vielä ole ratkenneet, vaikka vuonna 2022 alkanut energiakriisi on nostanut uusiutuvien kaasujen suhteellista kilpailukykyä fossiilisiin ratkaisuihin nähden. Biokaasun käyttöä hidastaa edelleen ”muna-kana-ongelma”, missä loppukäyttömäärät odottavat selkeää signaalia saatavuuden varmistamisesta ennen kuin tekevät omia investointiratkaisujaan.
- Tällä hetkellä Suomessa biokaasua ja biometaaniala tuotetaan lähinnä yhdyskuntien sivuvirroista (biojätteet, puhdistamolietteen ja kaatopaikkakaasut). Toistaiseksi biometaaniala ja biokaasua tuotetaan ainoastaan pieniä määriä maatalouden sivuvirroista, joissa on kuitenkin suurin tuotantopotentiaali. Biokaasun ja biometaaniala laitosten tuotanto on koeteltua ja testattua teknologiaa yleisellä tasolla, mutta laitoksen toimivuus vaatii hienosäätöä riippuen paikallisista olosuhteista ja syötteistä. Kiristyvät päästövähennystavoitteet, nousevat päästöoikeuksien hinnat ja muutokset jäte- ja lannoitelainsäädännössä asettavat uusia vaatimuksia ravinteiden kierrätystuotteille sekä tuotannon hiilidioksidin talteenottoon, mitkä muuttavat investointien luonnetta.

